Archwilydd Cyffredinol Cymru
Auditor General for Wales

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Adolygiad o Wasanaethau Nyrsys Ardal

Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro

Cyhoeddwyd: Rhagfyr 2014

Cyfeirnod y ddogfen: 703A2014

Statws yr adroddiad

Paratowyd y ddogfen hon at ddefnydd mewnol Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro fel rhan o'r gwaith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol.

Nid oes unrhyw gyfrifoldeb ar yr Archwilydd Cyffredinol na staff Swyddfa Archwilio Cymru mewn perthynas ag unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog na chyflogai arall yn unigol, nac i unrhyw drydydd parti.

Os gwneir cais am wybodaeth y gallai'r ddogfen hon fod yn berthnasol iddi, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 o Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae Cod adran 45 yn nodi'r arfer a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus wrth ymdrin â cheisiadau, yn cynnwys ymgynghori â thrydydd partïon perthnasol. Mewn perthynas â'r ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru yn drydydd partïon perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynglŷn â datgelu neu ailddefnyddio'r ddogfen hon i Swyddfa Archwilio Cymru yn infoofficer@wao.gov.uk.

Roedd y tîm a gyflawnodd y gwaith yn cynnwys Gabrielle Smith, Katrina Febry ac Anne Beegan.

Cynnwys

Mae gan y Bwrdd Iechyd weledigaeth glir a strwythurau da ar gyfer nyrsys ardal gyda gweithdrefnau rheolaidd ar gyfer monitro perfformiad a chyflwyno adroddiadau ar berfformiad, er mai prin yw'r wybodaeth sydd ar gael am brofiad cleifion. Mae gwaith yn mynd rhagddo i gyfateb adnoddau yn well i'r galw er nad yw'n glir p'un a gaiff staff eu defnyddio'n effeithiol.

Adroddiad cryno	
Crynodeb	4
Ein prif ganfyddiadau	5
Ceir gweledigaeth glir ar gyfer nyrsys ardal, llinellau atebolrwydd clir a strwythurau da sy'n ategu'r broses o ddarparu gwasanaethau.	6
Mae gan y Bwrdd Iechyd ddealltwriaeth dda o'r galw am wasanaethau nyrsys ardal ac mae'n gweithio er mwyn cysoni adnoddau i gyfateb i'r galw.	7
Nid yw'n glir p'un a gaiff staff eu defnyddio'n effeithiol gan nad oes canllawiau cenedlaethol ar lefelau staffio cymunedol nac adnoddau i fesur craffter cleifion.	8
Caiff perfformiad ei fonitro'n rheolaidd a chyflwynir adroddiadau ar y perfformiad hwnnw ond prin yw'r wybodaeth am brofiad cleifion.	9
Argymhellion	10
Atodiadau	
Dull archwilio	12
Cyflwyno'r prif ganfyddiadau	14
Allwedd i'r timau a gwybodaeth am PARIS	37

Adroddiad cryno

Crynodeb

1. Mae nyrsys ardal yn chwarae rhan bwysig yn y gwaith o ddarparu gofal yn y gymuned. Maent yn aelodau hanfodol o'r tîm gofal iechyd sylfaenol a chymunedol, gan ymweld â chleifion a gofalu amdanynt yn y gymuned ac yn eu cartrefi eu hunain. Mae nyrsys ardal hefyd yn gweithio gyda chleifion a'u teuluoedd er mwyn eu helpu i reoli eu cyflwr a'u triniaeth, gan osgoi'r angen iddynt gael eu derbyn neu eu haildderbyn i'r ysbyty.

2. Gall llwyth achosion cleifion nyrsys ardal gynnwys ystod oedran eang ac amrywiaeth sylweddol o broblemau iechyd, gan gynnwys y rhai ag afiechyd marwol. Y nifer fwyaf o gleifion yw'r henoed a'r bregus. Yn y dyfodol agos, mae'r galw am wasanaethau nyrsys ardal yn debygol o gynyddu o ganlyniad i boblogaeth sy'n heneiddio, cyfnodau byrrach yn yr ysbyty a'r cam tuag at drin mwy o gleifion, sydd yn aml ag anghenion gofal cymhleth, yn y gymuned yn hytrach nag yn yr ysbyty. Ar draws Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro (y Bwrdd Iechyd), disgwylir i nifer y bobl 65 oed a throsodd gynyddu 26 y cant erbyn 2036 a disgwylir i'r boblogaeth oedrannus iawn h.y. y rheini sy'n 85 oed a throsodd gynyddu 126 y cant[1].

3. Mae Model Rheoli Cyflyrau Cronig Llywodraeth Cymru[2], a'i strategaeth gofal sylfaenol a gofal yn y gymuned[3], yn dangos bod angen ailgydbwyso gwasanaethau ar sail system gyfan a darparu mwy o ofal yn y gymuned. Mae a wnelo gweledigaeth Llywodraeth Cymru â thîm amlddisgyblaethol integredig sy'n canolbwyntio ar gydgysylltu gwasanaethau cymunedol ar draws ardaloedd daearyddol i unigolion ag anghenion iechyd a gofal cymdeithasol cymhleth.

4. Nododd ein gwaith blaenorol ar gyflyrau cronig[4] y canlynol:

- ychydig o fyrddau iechyd a oedd yn meddu ar ddealltwriaeth gadarn o gapasiti neu allu eu gweithlu yn y gymuned, gan ei gwneud hi'n anodd targedu hyfforddiant a datblygiad er mwyn darparu mwy o ofal yn y gymuned;
- roedd rhai byrddau iechyd wedi aildrefnu gwasanaethau nyrsys ardal er mwyn darparu'r capasiti i 'symud' gofal i'r gymuned a chydgysylltu gofal;
- gallai gwasanaethau cymunedol ar gyfer y cleifion mwyaf agored i niwed gael eu cydgysylltu'n well gan fod llawer o'r gwasanaethau hyn, gan gynnwys nyrsys ardal, yn darparu'r un gwasanaeth neu wasanaeth tebyg ar gyfer y garfan hon o gleifion.

---

[1] Llywodraeth Cymru, Local Authority Population Projections for Wales, 2011-based Variant Projections (SDR 165/2013), 2013

[2] Llywodraeth Cymru, Cynllun i Wella Iechyd a Rheoli Cyflyrau Cronig yng Nghymru: Model a Fframwaith Integredig ar gyfer Gweithredu, 2007

[3] Llywodraeth Cymru, Gosod y Cyfeiriad: Gwasanaethau Cychwynnol a Chymuned - Rhaglen Strategol ar Gyfer Cyflenwi, 2010

[4] Archwilydd Cyffredinol Cymru, Rheoli Cyflyrau Cronig yng Nghymru - Diweddariad, Mawrth 2014

5. Er mwyn ymateb i'r heriau hyn, rhaid sicrhau y caiff gofal yn y gymuned ei ddarparu gan weithlu sy'n meddu ar yr adnoddau a'r sgiliau priodol, sydd wedi'i gydgysylltu'n briodol ac a gaiff ei ddefnyddio'n effeithiol. Gyda'r galw cynyddol ar wasanaethau a chyfyngiadau ariannol parhaus, mae angen i fyrddau iechyd ddeall sut y caiff y gwasanaeth nyrsys ardal ei ddefnyddio a sut mae'n cydweddu â datblygiad cyffredinol gwasanaethau cymunedol.

6. Mae Archwilydd Cyffredinol Cymru wedi cynnal adolygiad Cymru gyfan o wasanaethau nyrsys ardal yn seiliedig ar wybodaeth fanwl a gasglwyd gan bob bwrdd iechyd. Nod yr adolygiad, a gynhaliwyd rhwng mis Mawrth 2014 a mis Awst 2014, oedd ateb y cwestiwn: 'A yw'r Bwrdd Iechyd yn cynllunio ac yn defnyddio ei adnoddau o ran y gwasanaeth nyrsys ardal yn effeithiol fel rhan o'i ddull ehangach o ddarparu gofal yn y gymuned?' Nodir ein dull archwilio yn Atodiad 1.

7. Adeg yr archwiliad, roedd gwasanaeth nyrsys ardal Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro yn cynnwys 226 o staff nyrsio (cyfwerth ag amser cyflawn). Roedd yr aelodau hyn o staff wedi'u trefnu'n 18 o dimau ar draws tair ardal i ofalu am 6,000 o gleifion. Mae'r gwasanaeth yn gyffredinol yn gweithredu rhwng 8am ac 8pm gyda'r gwasanaeth nos yn darparu gofal rhwng 8pm ac 8am. Ar yr un pryd â'r archwiliad, roedd y Bwrdd Iechyd yn datblygu cynigion i gysoni timau nyrsys ardal â rhwydweithiau ardaloedd penodol. Rhoddwyd y cynigion hyn ar waith ar ôl cwblhau'r archwiliad ac o ganlyniad, gostyngwyd nifer y timau a nifer yr uwch aelodau o staff yn y gwasanaeth nyrsys ardal.

Ein prif ganfyddiadau

8. Prif gasgliad ein hadolygiad yw bod gan y Bwrdd Iechyd weledigaeth glir a strwythurau da ar gyfer nyrsys ardal gyda gweithdrefnau rheolaidd ar gyfer monitro perfformiad a chyflwyno adroddiadau ar berfformiad, er mai prin yw'r wybodaeth sydd ar gael am brofiad cleifion. Mae gwaith yn mynd rhagddo i gyfateb adnoddau yn well i'r galw er nad yw'n glir p'un a gaiff staff eu defnyddio'n effeithiol. Yn benodol:
   - Ceir gweledigaeth glir ar gyfer nyrsys ardal, llinellau atebolrwydd clir a strwythurau da sy'n ategu'r broses o ddarparu gwasanaethau;
   - Mae gan y Bwrdd Iechyd ddealltwriaeth dda o'r galw am wasanaethau nyrsys ardal ac mae'n gweithio er mwyn cysoni adnoddau i gyfateb i'r galw;
   - Nid yw'n glir p'un a gaiff staff eu defnyddio'n effeithiol gan nad oes canllawiau cenedlaethol ar lefelau staffio cymunedol nac adnoddau i fesur dibyniaeth cleifion;
   - Caiff perfformiad ei fonitro'n rheolaidd a chyflwynir adroddiadau ar y perfformiad hwnnw ond prin yw'r wybodaeth am brofiad cleifion.

9. Mae'r tabl isod yn crynhoi ein prif ganfyddiadau. Nodir y dystiolaeth fanwl sy'n sail i'r canfyddiadau hyn yn Atodiad 2 ar ffurf cyflwyniad.

Rhan 1 - Ceir gweledigaeth glir ar gyfer nyrsys ardal, llinellau atebolrwydd clir a strwythurau da sy'n ategu'r broses o ddarparu gwasanaethau

Mae gan y Bwrdd Iechyd weledigaeth glir ar gyfer ei wasanaeth nyrsys ardal, ac aeth ati'n ddiweddar i gysoni ei dimau mewn ffordd a oedd yn ategu ei ddull o ddarparu gofal yn y gymuned ar sail ardaloedd a chymdogaethau:

- Mae'r cynllun tymor canolig integredig yn nodi dull y Bwrdd Iechyd o weithredu ar sail ardaloedd a chymdogaethau wrth ddarparu gofal yn y gymuned, ac mae nyrsys ardal yn elfen allweddol o'r broses hon.
- Mae'r cynllun tymor canolig integredig wedi'i lywio gan wybodaeth gadarn am anghenion y boblogaeth leol a'r galw tebygol yn y dyfodol a'r angen i reoli'r pwysau cynyddol ar wasanaethau nyrsys ardal.
- Ymgysylltodd y Bwrdd Iechyd â staff y gwasanaeth nyrsys ardal a rhanddeiliaid eraill ynghylch ei gynigion i gysoni timau nyrsys ardal ag ardaloedd penodol a chwblhawyd y broses gysoni ddechrau'r hydref.

Roedd gofynion y gweithlu ar gyfer y gwasanaeth nyrsys ardal yn cael eu datblygu adeg yr archwiliad ond mae nifer cyffredinol yr uwch aelodau o staff yn debygol o leihau ar ôl cysoni'r timau ag ardaloedd penodol:

- Mae manyleb gwasanaeth nyrsys ardal y Bwrdd Iechyd, a gyhoeddwyd yn 2010, yn nodi'n glir rôl y gwasanaeth nyrsys ardal a'r rhan y mae'n ei chwarae o fewn gwasanaethau cymunedol a nyrsio ehangach.
- Darparodd adolygiad o arferion gweithredol a strwythurau timau nyrsys ardal yn 2013 sail ar gyfer cynigion y Bwrdd Iechyd i gysoni timau nyrsys ardal ag ardaloedd penodol.
- Adeg ein harchwiliad, roedd y Bwrdd Clinigol Gofal Sylfaenol, Cymunedol ac Integredig (PCIC) wrthi'n datblygu cynllun gweithlu manwl i helpu i gyflawni'r blaenoriaethau a nodwyd yn y cynllun tymor canolig integredig.
- Bydd cynigion i gysoni timau nyrsys ag ardaloedd penodol, yn gostwng nifer yr uwch aelodau o staff, wrth i'r Bwrdd Iechyd geisio cyfuno sgiliau arwain a rheoli uwch nyrsys ardal.

Ceir strwythurau proffesiynol a rheoli a llinellau atebolrwydd clir i helpu i ddarparu'r gwasanaeth nyrsys ardal ac mae'r trefniadau hyn yn gweithio'n dda:

- Mae'r trefniadau rheoli ar gyfer gwasanaethau nyrsys ardal yn gyson ar draws ardaloedd gyda nyrsys sy'n arwain ardaloedd penodol yn gyfrifol am fonitro ac adolygu sut y caiff gwasanaethau eu darparu.
- Mae arweinydd proffesiynol ar ran y nyrsys ardal yn cynghori Bwrdd Clinigol PCIC.
- Ceir llinellau atebolrwydd clir ar gyfer darparu gwasanaethau nyrsys ardal ac ar gyfer monitro'r broses o'u darparu, gan gynnwys ansawdd a diogelwch, ar lefel ardal ac ar lefel Bwrdd Clinigol PCIC ac wedyn i'r tîm Gweithredol.

Rhan 2 - Mae gan y Bwrdd Iechyd ddealltwriaeth dda o'r galw am wasanaethau nyrsys ardal ac mae'n gweithio er mwyn cysoni adnoddau i gyfateb i'r galw

Mae'r Bwrdd Iechyd yn cymryd camau gweithredol i reoli'r galw am wasanaethau nyrsys ardal:

- Mae meini prawf clir ar waith ar gyfer atgyfeirio a gwahardd.
- Mae'r ganolfan gyfathrebu yn ymdrin â phob achos a gaiff ei atgyfeirio i'r gwasanaeth nyrsys ardal, sy'n golygu y caiff galw amhriodol ei asesu'n gyflym ac y caiff cymorth wedi'i dargedu ei roi i'r rheini a gaiff eu hatgyfeirio'n amhriodol.
- Mae eglurder ynghylch pa wybodaeth atgyfeirio sydd ei hangen, gan gynnwys cael gwybodaeth am y risgiau o ran unigolion yn gweithio ar eu pen eu hunain neu ymweliadau â chartrefi, ond ni chaiff y wybodaeth hon bob amser ei chofnodi ar y system electronig.
- Caiff nifer yr atgyfeiriadau ei monitro'n rheolaidd fel rhan o'r dangosfwrdd ardal.

Mae'r Bwrdd Iechyd wrthi'n ad-drefnu'r gwasanaeth nyrsys ardal er mwyn sicrhau bod ganddo'r nifer briodol o staff a sgiliau i ateb y galw:

- Mae nifer y staff o fewn y gwasanaeth nyrsys ardal sydd ar gael i gleifion cofrestredig yn cymharu'n nodweddiadol â chyfartaledd Cymru.
- Bu cynnydd bach yn y gweithlu nyrsys ardal ers 2009.
- Mae'r cymysgedd graddau wedi newid yn ystod y pum mlynedd diwethaf gyda gostyngiadau mawr o ran nifer yr uwch aelodau o staff o fewn y gwasanaeth nyrsys ardal (Band 7), sy'n adlewyrchu gostyngiadau o ran nifer y timau nyrsys ardal dros y cyfnod hwnnw. Yn y cyfamser, mae nifer y nyrsys staff cymunedol yn cynyddu
- Adeg ein harchwiliad, roedd amrywiadau sylweddol o ran cymysgedd y graddau ar draws timau o fewn ardaloedd a rhwng ardaloedd.
- Dengys gwariant ar gyflog ar gyfer staff parhaol sy'n rhan o'r gwasanaeth nyrsys ardal gynnydd bach yn ystod y pedair blynedd diwethaf. Cynyddodd costau ar gyfer staff dros dro, sef cyfran fach iawn o'r bil cyflogau cyffredinol.
- Adeg yr archwiliad, roedd y gyfradd swyddi gwag ar gyfer staff y gwasanaeth nyrsys ardal yn uwch na chyfartaledd Cymru.

Mae'r Bwrdd Iechyd yn ymrwymedig i sicrhau bod staff yn meddu ar y sgiliau priodol i ateb y galw ond mae angen gwella cydymffurfiaeth ag anghenion hyfforddiant statudol a gorfodol:

- Caiff anghenion hyfforddiant a diffygion o ran sgiliau eu nodi bob blwyddyn.
- Mae'r rhan fwyaf o staff wedi cael arfarniad perfformiad ac adolygiad datblygu o fewn y 12 mis diwethaf a chaiff cydymffurfiaeth ei monitro'n rheolaidd ar lefel ardal ac ar lefel y Bwrdd.
- Mae'r Bwrdd Iechyd yn gweithio i sicrhau bod staff y gwasanaeth nyrsys ardal wedi'u hyfforddi'n briodol i weithio yn y gymuned.
- Mae cydymffurfiaeth â hyfforddiant statudol a gorfodol yn wael iawn ac yn cyflwyno risgiau corfforaethol a gweithredol.
- Gall staff ddefnyddio amser gwarchodedig â thâl at ddibenion datblygiad proffesiynol parhaus ond nododd rhai timau nad ydynt 'erioed' wedi cael cyfle i wneud hynny.
- Yn nodweddiadol, ar sail tystiolaeth a gasglwyd fel rhan o'r archwiliad, mae staff y gwasanaeth nyrsys ardal yn defnyddio'r sgiliau y maent wedi cael hyfforddiant ar eu cyfer.

Rhan 2 - Mae gan y Bwrdd Iechyd ddealltwriaeth dda o'r galw am wasanaethau nyrsys ardal ac mae'n gweithio er mwyn cysoni adnoddau i gyfateb i'r galw

Mae'r Bwrdd Iechyd yn ymrwymedig i sicrhau bod staff yn meddu ar y sgiliau priodol i ateb y galw ond mae angen gwella cydymffurfiaeth ag anghenion hyfforddiant statudol a gorfodol:

- Mae'r Bwrdd Iechyd yn annog goruchwyliaeth glinigol i staff nyrsio ond ni chaiff ei hymarfer yn ffurfiol. Yn lle hynny, o ganlyniad i gyflwyno sesiwn trosglwyddo dyddiol rhwng timau a sesiynau arsylwi uniongyrchol ar gyfer ymarfer clinigol, ceir cyfleoedd i rannu ymarfer clinigol a myfyrio arno, yn ogystal â chyfleoedd i drafod anghenion cleifion unigol.

Rhan 3 - Nid yw'n glir p'un a gaiff staff eu defnyddio'n effeithiol gan nad oes canllawiau cenedlaethol ar lefelau staffio cymunedol nac adnoddau i fesur dibyniaeth cleifion

Ceir amrywiad annisgwyl yn y ffordd y mae timau nyrsys ardal yn treulio eu hamser ac mae'r Bwrdd Iechyd yn gweithio i gynyddu'r amser a gaiff ei dreulio gyda chleifion:

- Mae'r Bwrdd Iechyd yn gweithio i gynyddu'r amser a gaiff ei dreulio gyda chleifion ac mae cyfran yr amser a dreulir gan staff ar ofal cleifion uniongyrchol fymryn yn is na chyfartaledd Cymru.
- Ceir gwahaniaethau mawr yng nghyfran yr amser a dreulir ar ofal cleifion uniongyrchol ac yn ymgymryd â gweithgarwch nad yw'n gysylltiedig â chleifion rhwng timau.
- Mae amser teithio mewn perthynas ag ymweliadau â chleifion yn cyfrif am lai nag un rhan o bump o'r gweithgarwch sy'n gysylltiedig â chleifion gydag amrywiadau bach yn yr amser teithio cyfartalog fesul cyswllt â chlaf.
- Mae cyfran yr amser a dreulir gan staff gyda chleifion yn amrywio rhwng graddau ac o fewn graddau, er yr ymddengys fod sail resymegol glir dros yr amrywiad hwn.
- Mae'r cymysgedd o ran graddau yn gyffredinol gyson drwy gydol yr wythnos.

Nid yw'r staff wedi'u dosbarthu'n gyson ar draws llwythi achosion ac nid yw'r adnoddau o reidrwydd yn diwallu anghenion y llwyth achos:

- Adeg yr archwiliad, mae llwythi gwaith, wedi'u mesur yn ôl nifer y cleifion fesul nyrs ardal, yn amrywio'n ddeublyg rhwng timau nyrsys ardal. Nid yw'n glir p'un a yw'r amrywiad yn ymwneud â dibyniaeth cleifion ond gall newidiadau diweddar i strwythurau timau leihau'r amrywiad hwn.
- Cynhaliodd staff y gwasanaeth nyrsys ardal bron i 7,000 o ymweliadau neu gysylltiadau â chleifion yn ystod wythnos yr archwiliad gyda rhywfaint o amrywiad rhwng timau o ran nifer y cleifion yr ymwelwyd â hwy a'r amser a gymerwyd i'w trin.
- Mae rhai aelodau o staff yn gweithio mwy na'r oriau a nodir yn eu contract.

Mae trefniadau ar waith i sicrhau y caiff llwythi achosion eu rheoli'n effeithiol ac ymddengys eu bod yn gweithio'n dda:

- Yn gyffredinol, ni chaiff llwythi achosion byth eu cau ond mae gweithdrefnau uwchgyfeirio clir ar waith er mwyn rheoli pwysau cynyddol ar gapasiti.
- Gallai nifer yr ymweliadau â chleifion mewn unrhyw ddiwrnod penodol fod yn ddiderfyn.

Rhan 3 - Nid yw'n glir p'un a gaiff staff eu defnyddio'n effeithiol gan nad oes canllawiau cenedlaethol ar lefelau staffio cymunedol nac adnoddau i fesur dibyniaeth cleifion

Mae trefniadau ar waith i sicrhau y caiff llwythi achosion eu rheoli'n effeithiol ac ymddengys eu bod yn gweithio'n dda:

- Mae rhai timau yn gofalu am gleifion sydd wedi'u cofrestru â phractisau meddygon teulu y tu allan i ffiniau'r Bwrdd Iechyd ond mae'r gwasanaeth nyrsys ardal wedi gweithio gyda gwasanaethau cyfagos i gytuno ar bwy sy'n gyfrifol am ofalu am y cleifion hyn gyda'r risgiau gweddilliol yn cael eu cofnodi ar gofrestrau risg ardal.
- Nid oes adnodd dibyniaeth cleifion safonol yn cael ei ddefnyddio ac mae'r Bwrdd Iechyd yn aros i adnodd cenedlaethol sydd wrthi'n cael ei ddatblygu ar hyn o bryd gael ei gyflwyno.
- Caiff achosion a gaiff eu rhyddhau o'r llwyth achosion eu monitro'n rheolaidd fel rhan o'r dangosfwrdd ardal ond mae nifer fach o gleifion yn parhau'n rhan o'r llwyth achosion am gyfnod hir gyda rhai cleifion yn cael ymweliadau afreolaidd.
- Mae'r gwasanaeth nyrsys ardal yn anelu at ddarparu gofal i gleifion sy'n gaeth i'w cartref ond mae'n anodd penderfynu faint o gleifion sy'n wirioneddol gaeth i'w cartref.

Rhan 4 - Caiff perfformiad ei fonitro'n rheolaidd a chyflwynir adroddiadau ar y perfformiad hwnnw ond prin yw'r wybodaeth am brofiad cleifion

Mae gan y Bwrdd Iechyd systemau ar waith i fonitro performiad y gwasanaeth nyrsys ardal a chyflwyno adroddiadau ar y perfformiad hwnnw ond prin yw'r wybodaeth am brofiadau cleifion:

- Caerdydd a'r Fro yw'r unig fwrdd iechyd sy'n cyflwyno adroddiadau rheolaidd ar berfformiad ei wasanaeth nyrsys ardal gyda nifer o ddangosyddion perfformiad wedi'u cynnwys yn y dangosfwrdd ardal misol.
- Mae'r system cofnodi gofal electronig yn darparu gwybodaeth i ategu gwaith cynllunio a monitro a chaiff y wybodaeth hon ei defnyddio'n rheolaidd.
- Mae'r systemau ar gyfer cofnodi profiad cleifion neu ganlyniadau cleifion yn ad hoc ar hyn o bryd gan ddibynnu ar fonitro cwynion a digwyddiadau ond mae timau yn gweithio i ddatblygu ffordd fwy cyson o gofnodi adborth. Yn y dyfodol, bydd canfyddiadau archwiliad 'Hanfodion Gofal', a gynhelir yn fuan ar gyfer pob gwasanaeth nyrsys ardal ledled Cymru, yn darparu rhywfaint o wybodaeth am brofiad cleifion.

Mae'r Bwrdd Iechyd yn chwarae rhan weithredol wrth ddatblygu gwasanaethau nyrsys ardal ledled Cymru ac mae'n ailfywiogi'r fforwm proffesiynol gan fod y newidiadau diweddar i strwythurau timau wedi'u cwblhau bellach:

- Mae uwch aelodau o staff nyrsio yn cyfrannu'n rheolaidd at fforymau Cymru gyfan sy'n ymwneud â'r gwasanaeth nyrsys ardal.
- Mae'r nyrsys arweiniol wrthi ar hyn o bryd yn adolygu'r fforwm proffesiynol yn dilyn y newidiadau diweddar i strwythurau timau er mwyn sicrhau bod systemau priodol ar waith i rannu materion proffesiynol ac arfer da.

Argymhellion

Strategaeth a chynllunio	
A1	Gan fod y newidiadau i strwythurau timau wedi'u cwblhau bellach, dylai'r Bwrdd Iechyd: • fanteisio ar y cyfle i adolygu ac ailwampio manyleb y gwasanaeth i adlewyrchu'r newidiadau; a • chodi ymwybyddiaeth darpar atgyfeirwyr a rhanddeiliaid allweddol eraill o rôl y gwasanaethau nyrsys ardal wrth ddarparu gofal i gleifion sy'n 'gaeth i'w cartref' ac y gellir trin cleifion mewn lleoliadau gofal eraill, lle y bo'n briodol.
Defnydd effeithiol	
A2	Roedd gwahaniaethau mawr yn y ffordd roedd staff y gwasanaeth nyrsys ardal yn treulio eu hamser. Er mwyn sicrhau y cânt eu defnyddio'n effeithiol, dylai'r Bwrdd Iechyd: • geisio deall pam bod rhai graddau o staff yn treulio llai o amser ar ofal cleifion uniongyrchol; • defnyddio canfyddiadau'r adolygiad hwn fel llinell sylfaen y gellir monitro cynnydd tuag at gynyddu'r amser a dreulir gyda chleifion yn ei erbyn; • asesu p'un a yw'r broses o ailgysoni timau wedi arwain at y newidiadau bwriadedig mewn perthynas ag atgyfnerthu sgiliau arwain a rheoli.

Cyfateb adnoddau i'r llwyth achosion

A3 Adeg yr archwiliad, roedd y llwyth gwaith yn amrywio rhwng timau. Dylai'r Bwrdd Iechyd wneud y canlynol:

- cymharu llwythi gwaith timau er mwyn gweld p'un a yw lefel yr amrywiadau wedi lleihau gan fod y newidiadau i strwythurau timau wedi'u cwblhau bellach; **ac**
- ystyried defnyddio adnodd dibyniaeth Cymru gyfan pan fydd ar gael i gynnal adolygiad gwrthrychol o b'un a yw niferoedd y gweithlu a'u sgiliau yn diwallu anghenion y llwyth achosion.

Monitro a gwella gwasanaethau

A4 Ceir eglurder ynghylch y wybodaeth y dylid ei chofnodi ar y cofnod gofal electronig pan gaiff cleifion eu hatgyfeirio; fodd bynnag, ni chaiff peth gwybodaeth ei chofnodi fel mater o drefn. Dylai'r Bwrdd Iechyd wneud y canlynol:

- ystyried ei gwneud hi'n orfodol cofnodi set ddata fach, er enghraifft, y risgiau sy'n gysylltiedig ag unigolion sy'n gweithio ar eu pen eu hunain, p'un a yw'r claf yn byw ar ei ben ei hun neu'n gaeth i'r cartref, er mwyn sicrhau diogelwch cleifion a staff fel ei gilydd a sicrhau y caiff amser ei ddefnyddio'n effeithlon.

A5 Mae cydymffurfiaeth â hyfforddiant statudol a gorfodol yn wael. Dylai'r Bwrdd Iechyd wneud y canlynol:

- gweithio gyda nyrsys sy'n arwain mewn ardaloedd penodol ac arweinwyr tîm er mwyn mynd ati'n gyson i nodi a chofnodi'r hyfforddiant statudol a gorfodol sydd ei angen ar bob aelod o staff a pha mor aml y mae ei angen er mwyn sicrhau bod cyfraddau cydymffurfio yn gywir;
- codi ymwybyddiaeth ymhlith staff yn ystod y cyfarfodydd trosglwyddo dyddiol o'u cyfrifoldeb o ran sicrhau cydymffurfiaeth â hyfforddiant statudol a gorfodol;
- asesu p'un a yw digwyddiadau hyfforddi statudol a gorfodol undydd wedi'u hwyluso yn gwella cydymffurfiaeth;
- ceisio deall y ffactorau sy'n atal cydymffurfiaeth a rhoi atebion priodol ar waith i'w goresgyn;
- ystyried p'un a ddylid defnyddio cydymffurfiaeth â hyfforddiant statudol a gorfodol i lywio'r dangosfwrdd ardal.

A6 Gall y Bwrdd Iechyd fonitro perfformiad y gwasanaeth nyrsys ardal ond prin yw'r wybodaeth am brofiadau a chanlyniadau cleifion. Dylai'r Bwrdd Iechyd wneud y canlynol:

- cytuno ar ddull gweithredu cyson ar gyfer cael adborth gan gleifion a'i roi ar waith;
- gweithio i gytuno ar fesurau ar gyfer canlyniadau cleifion; ac
- ystyried sut y gellir defnyddio profiad cleifion neu ganlyniadau cleifion i lywio'r dangosfwrdd ardal.

Atodiad 1

Dull archwilio

Gofynnodd yr archwiliad y cwestiwn canlynol: A yw'r Bwrdd Iechyd yn cynllunio ac yn defnyddio ei wasanaeth nyrsys ardal yn effeithiol fel rhan o'i ddull ehangach o ddarparu gofal yn y gymuned? Yn arbennig, gwnaethom ystyried y canlynol:

- a oes dull gweithredu strategol clir ar gyfer darparu gwasanaeth nyrsys ardal;
- a oes digon o adnoddau nyrsys ardal i ateb y galw;
- a gaiff adnoddau nyrsys ardal eu defnyddio'n effeithiol;
- a oes trefniadau effeithiol ar waith i fonitro ansawdd a pherfformiad gwasanaethau nyrsys ardal.

Cynhaliwyd nifer o weithgareddau archwilio gennym rhwng mis Mawrth a mis Awst 2014 er mwyn ateb y cwestiynau hyn. Cynhaliwyd pob gweithgaredd archwilio mewn wythnosau olynol er mwyn lleihau effaith un gweithgaredd ar y llall.

Gweithgareddau archwilio	Diben
1. Adolygu llwyth achosion	Darparodd y Bwrdd Iechyd ddata o system PARIS i'n galluogi i lunio proffil o lwythi achosion nyrsys ardal mewn perthynas ag amlder ymweliadau, hyd y cyfnod ar y llwyth achos, hyd yr ymweliad, lleoliad gofal, mathau o ofal a ddarparwyd a ph'un a oedd cleifion yn derbyn gofal gan weithwyr iechyd neu ofal cymdeithasol proffesiynol eraill. Ar 13^{eg} Ebrill 2014, roedd 6,023 o gleifion wedi dod i gysylltiad uniongyrchol (wyneb-yn-wyneb) neu anuniongyrchol (ffôn) gyda thîm nyrsys ardal yn ystod y chwe mis cyn y dyddiad hwn ac roedd ymweliad arall yn yr arfaeth ar eu cyfer, hynny yw, roedd system PARIS yn nodi bod y cofnod gofal ar agor o hyd.
2. Adolygu'r atgyfeiriadau a dderbyniwyd gan y gwasanaeth	Darparodd y Bwrdd Iechyd ddata o PARIS er mwyn i ni archwilio nifer yr atgyfeiriadau a wnaed i'r gwasanaeth nyrsys ardal rhwng Ebrill 7^{fed} a 13^{eg} a natur yr atgyfeiriadau hynny. Cafodd y gwasanaeth nyrsys ardal 334 o atgyfeiriadau yn ystod yr wythnos dan sylw.
3. Arolwg tîm	Gwnaethom ofyn i arweinwyr tîm unigol gwblhau holiadur byr ynglŷn â'u priod dimau. Ceisiodd yr holiadur wybodaeth am niferoedd staff, y mathau o weithgareddau gofal yr hyfforddwyd staff i'w cyflawni a ph'un a oedd y sgiliau hyn yn cael eu defnyddio, nifer y staff â chymwysterau ymarferwyr arbenigol, cyfranogiad mewn goruchwyliaeth glinigol, ac amser wedi'i ddiogelu ar gyfer hyfforddiant. Cawsom 18 o arolygon wedi'u cwblhau gan dimau nyrsys ardal.

Gweithgareddau archwilio	Diben
4. Dyddiadur llwyth gwaith unigol	Gwnaethom ofyn i bob aelod o staff nyrsio a oedd yn gweithio fel rhan o dîm nyrsys ardal gadw dyddiadur gweithgarwch saith diwrnod rhwng 6 Ebrill a 12 Ebrill 2014. Casglodd y dyddiadur wybodaeth am yr amser yr oedd aelodau unigol o staff nyrsio yn ei dreulio ar weithgareddau gofal uniongyrchol, gweithgareddau gofal anuniongyrchol a gweithgareddau gofal nad oeddent yn gysylltiedig â chleifion, nifer y cysylltiadau â chleifion a lleoliadau'r cysylltiadau hynny. Ni ofynnodd y dyddiadur i'r staff gofnodi gwybodaeth sensitif. Cawsom 234 o ddyddiaduron wedi'u cwblhau ar gyfer yr wythnos dan sylw gan aelodau o staff, gan gynnwys staff banc, a oedd yn gweithio ar draws 17 o dimau. Collwyd dyddiaduron un tîm tra'n cael eu trosglwyddo o fewn y Bwrdd Iechyd. Cofnododd y dyddiaduron wybodaeth am 96 y cant o'r staff a oedd ar yr amserlen i weithio yn ystod yr wythnos dan sylw. Nodir diffiniadau o'r amrywiol weithgareddau yr ymgymerwyd â hwy yn ystod yr ymarfer dyddiaduron yn Atodiad 2.
5. Arolwg bwrdd iechyd	Gwnaethom ofyn i'r Bwrdd Iechyd gwblhau holiadur byr, a oedd yn ceisio gwybodaeth am y model ar gyfer darparu gwasanaethau nyrsys ardal, tueddiadau o ran niferoedd y gweithlu a gwariant ar wasanaethau, gwybodaeth am gydymffurfiaeth â'r broses arfarnu ac adolygu perfformiad a hyfforddiant statudol a gorfodol a threfniadau rheoli perfformiad, gan gynnwys agweddau ar ansawdd a diogelwch.

Atodiad 2

Cyflwyno'r prif ganfyddiadau

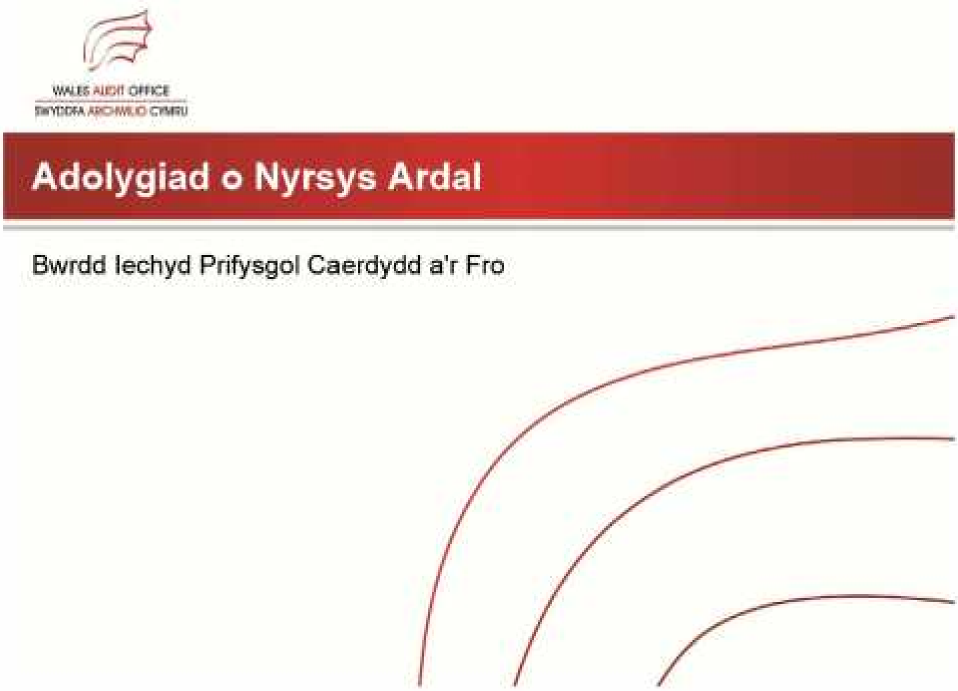

Cwestiwn archwilio

A yw'r Bwrdd Iechyd yn cynllunio ac yn defnyddio ei wasanaeth nyrsys ardal yn effeithiol fel rhan o'i ddull ehangach o ddarparu gofal yn y gymuned?

- A oes strategaeth glir ar gyfer y gwasanaeth nyrsys ardal?
- A oes digon o adnoddau nyrsys ardal i ateb y galw?
- A gaiff staff y gwasanaeth nyrsys ardal eu defnyddio'n effeithiol?
- A oes trefniadau effeithiol ar gyfer monitro a gwella'r gwasanaeth nyrsys ardal?

Adolygiad o Nyrsys Ardal — Sleid 3

Casgliad cyffredinol

Mae gan y Bwrdd Iechyd weledigaeth glir a strwythurau da ar gyfer nyrsys ardal gyda gweithdrefnau rheolaidd ar gyfer monitro perfformiad a chyflwyno adroddiadau ar berfformiad, er mai prin yw'r wybodaeth sydd ar gael am brofiad cleifion. Mae gwaith yn mynd rhagddo i gyfateb adnoddau yn well i'r galw er nad yw'n glir p'un a gaiff staff eu defnyddio'n effeithiol.

Adolygiad o Nyrsys Ardal — Sleid 4

Is-gasgliadau

1. **Strategaeth a chynllunio:** Ceir gweledigaeth glir ar gyfer nyrsys ardal, llinellau atebolrwydd clir a strwythurau da sy'n ategu'r broses o ddarparu gwasanaethau.

2. **Adnoddau i ateb y galw:** Mae gan y Bwrdd Iechyd ddealltwriaeth dda o'r galw am wasanaethau nyrsys ardal ac mae'n gweithio er mwyn cysoni adnoddau i gyfateb i'r galw.

3. **Defnydd effeithiol:** Nid yw'n glir p'un a gaiff staff eu defnyddio'n effeithiol gan nad oes canllawiau cenedlaethol ar lefelau staffio cymunedol nac adnoddau i fesur dibyniaeth cleifion.

4. Caiff perfformiad ei fonitro'n rheolaidd a chyflwynir adroddiadau ar y perfformiad hwnnw ond prin yw'r wybodaeth am brofiad cleifion.

Adolygiad o Nyrsys Ardal — Sleid 5

Strategaeth a chynllunio

Ceir gweledigaeth glir ar gyfer nyrsys ardal, llinellau atebolrwydd clir a strwythurau da sy'n ategu'r broses o ddarparu gwasanaethau.

Adolygiad o Nyrsys Ardal — Sleid 6

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Strategaeth

a. Mae gan y Bwrdd Iechyd weledigaeth glir ar gyfer ei wasansaeth nyrsys ardal, ac aeth ati'n ddiweddar i gysoni ei dimau mewn ffordd a oedd yn ategu ei ddull o ddarparu gofal yn y gymuned ar sail ardaloedd a chymdogaethau.

- Mae'r cynllun tymor canolig integredig yn nodi dull y Bwrdd Iechyd o weithredu ar sail ardaloedd a chymdogaethau wrth ddarparu gofal yn y gymuned, ac mae nyrsys ardal yn elfen allweddol o'r broses hon.
- Mae'r cynllun tymor canolig integredig wedi'i lywio gan wybodaeth gadarn am anghenion y boblogaeth leol a'r galw tebygol yn y dyfodol a'r angen i reoli'r pwysau cynyddol ar wasanaethau nyrsys ardal.
- Ymgysylltodd y Bwrdd Iechyd â staff y gwasanaeth nyrsys ardal a rhanddeiliaid eraill ynghylch ei gynigion i gysoni timau nyrsys ardal ag ardaloedd penodol a chwblhawyd y broses gysoni ddechrau'r hydref.

Adolygiad o Nyrsys Ardal — Sleid 7

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Cynlluniau gweithredol

b. Roedd gofynion y gweithlu ar gyfer y gwasanaeth nyrsys ardal yn cael eu datblygu ar adeg yr archwiliad ond mae nifer gyffredinol yr arweinwyr tîm yn debygol o leihau yn dilyn cysoni'r timau â chymdogaethau.

- Mae manyleb gwasanaeth nyrsys ardal y Bwrdd Iechyd, a gyhoeddwyd yn 2010, yn nodi'n glir rôl y gwasanaeth nyrsys ardal a'r rhan y mae'n ei chwarae o fewn y gwasanaethau cymunedol a nyrsio ehangach.
- Mae adolygiad o arferion gweithredol a strwythurau tîm nyrsys ardal yn 2013 wedi ategu cynigion y Bwrdd Iechyd ar gyfer cysoni timau nyrsys ardal ag ardaloedd penodol.
- Adeg ein harchwiliad, roedd y Bwrdd Clinigol Gofal Sylfaenol, Cymunedol ac Integredig (PCIC) wrthi'n datblygu cynllun gweithlu manwl i helpu i gyflawni'r blaenoriaethau a nodwyd yn y cynllun tymor canolig integredig..
- Bydd cynigion i gysoni timau nyrsys ag ardaloedd penodol yn gostwng nifer yr uwch aelodau o staff, wrth i'r Bwrdd Iechyd geisio cyfuno sgiliau arwain a rheoli uwch nyrsys ardal.

Adolygiad o Nyrsys Ardal — Sleid 8

Llinellau atebolrwydd

c. Ceir strwythurau proffesiynol a rheoli a llinellau atebolrwydd clir i helpu i ddarparu'r gwasanaeth nyrsys ardal ac mae'r trefniadau hyn yn gweithio'n dda.

- Mae'r trefniadau rheoli ar gyfer gwasanaethau nyrsys ardal yn gyson ar draws ardaloedd gyda nyrsys sy'n arwain ardaloedd penodol yn gyfrifol am fonitro ac adolygu sut y caiff gwasanaethau eu darparu.
- Mae arweinydd proffesiynol ar ran y nyrsys ardal yn cynghori Bwrdd Clinigol PCIC.
- Ceir llinellau atebolrwydd clir ar gyfer darparu gwasanaethau nyrsys ardal ac ar gyfer monitro'r broses o'u darparu, gan gynnwys ansawdd a diogelwch, ar lefel ardal ac ar lefel Bwrdd Clinigol PCIC ac wedyn i'r tîm Gweithredol.

Adolygiad o Nyrsys Ardal

Sleid 9

Adnoddau i ateb y galw

Mae gan y Bwrdd Iechyd ddealltwriaeth dda o'r galw am wasanaethau nyrsys ardal ac mae'n gweithio er mwyn cysoni adnoddau i gyfateb i'r galw.

Adolygiad o Nyrsys Ardal

Sleid 10

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Rheoli'r galw

a. Mae'r Bwrdd Iechyd yn cymryd camau gweithredol i reoli'r galw am wasanaethau nyrsys ardal.

- Mae meini prawf clir ar waith ar gyfer atgyfeirio a gwahardd.
- Mae'r ganolfan gyfathrebu yn ymdrin â phob achos a gaiff ei atgyfeirio i'r gwasanaeth nyrsys ardal, sy'n golygu y caiff galw amhriodol ei asesu'n gyflym ac y caiff cymorth wedi'i dargedu ei roi i'r rheini a gaiff eu hatgyfeirio'n amhriodol.
  - Mae'r Bwrdd Iechyd hefyd yn gweithio i gyflwyno model brysbennu clinigol i'r ganolfan gyfathrebu er mwyn sicrhau bod defnyddwyr gwasanaethau yn cael y gwasanaeth mwyaf priodol y tro cyntaf ac er mwyn lleihau achosion o ddyblygu ar draws gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol.
- Mae eglurder ynghylch pa wybodaeth atgyfeirio sydd ei hangen, gan gynnwys cael gwybodaeth am y risgiau o ran unigolion yn gweithio ar eu pen eu hunain neu ymweliadau â chartrefi, ond ni chaiff y wybodaeth hon bob amser ei chofnodi ar y system electronig.
- Caiff nifer yr atgyfeiriadau ei monitro'n rheolaidd fel rhan o'r dangosfwrdd ardal.

Adolygiad o Nyrsys Ardal — Sleid 11

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Rheoli'r galw

Atgyfeiriadau at y gwasanaeth nyrsys ardal rhwng 7 ac 13 Ebrill 2014 (i)

Adeg ein harchwiliad, gwnaed 334 o atgyfeiriadau at y gwasanaeth nyrsys ardal. Roedd y nifer a dderbyniwyd yn amrywio o 3 i 28 fesul tîm, gyda chyfartaledd o 20 o atgyfeiriadau fesul tîm.

- Mae'r galw am wasanaethau nyrsys ardal, a gaiff ei fesur gan nifer yr atgyfeiriadau, yn digwydd yn ystod yr wythnos yn bennaf.
  - Derbyniwyd fwy neu lai pob atgyfeiriad yn ystod yr wythnos, gyda nifer fach iawn (3.5%) yn cael eu derbyn ar benwythnosau; ni dderbyniwyd unrhyw atgyfeiriadau y tu allan i'r oriau craidd.
- Caiff y rhan fwyaf o'r galw am ofal nyrsys ardal ei lywio gan atgyfeiriadau gan bractisau meddygon teulu.
  - Gwnaed 44% o atgyfeiriadau gan feddygon teulu o gymharu â 32% gan wardiau ysbyty, ac 15% gan gleifion neu eu gofalwyr.
- Roedd dwy ran o dair (66%) o atgyfeiriadau ar gyfer cleifion a oedd, yn ôl pob tebyg, yn hysbys i'r gwasanaeth nyrsys ardal.
- Categoreiddiwyd tair rhan o bump (61%) o atgyfeiriadau fel atgyfeiriadau gwellhaol. Roedd cyfrannau bach o atgyfeiriadau ar gyfer gofal diwedd oes neu liniarol (4%) a gofal anymataliaeth (8%), sy'n debyg i'r canfyddiadau o fewn byrddau iechyd eraill.

Adolygiad o Nyrsys Ardal — Sleid 12

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Rheoli'r galw

Atgyfeiriadau at y gwasanaeth nyrsys ardal rhwng 7 a 13 Ebrill 2014 (ii)

- Roedd tair rhan o bump (62%) o gleifion yn derbyn gofal parhaus ar ôl yr ymweliad cyntaf.
  - Trefnwyd ymweliad untro o ganlyniad i un rhan o bump (21%) o atgyfeiriadau a gafwyd gan dimau Caerdydd a'r Fro ac ar gyfer cyfran fach (16%) o achosion, nid oedd y penderfyniad ynghylch p'un a oedd angen gofal parhaus wedi'i wneud eto.
- Mae manyleb gwasanaeth y Bwrdd Iechyd yn nodi'r wybodaeth y dylid ei chofnodi adeg atgyfeirio ond ar hyn o bryd, ni chaiff y wybodaeth hon ei chofnodi fel mater o drefn ar y systemelectronig.
- Mae'r fanyleb gwasanaeth yn cynnwys canllawiau ar gyfer blaenoriaethu atgyfeiriadau a pha mor gyflym y dylid gweld cleifion. Dengys ein dadansoddiad fod chwarter (25%) y cleifion yn cael eu 'gweld' ar yr un diwrnod ag y derbyniwyd yr atgyfeiriad ac roedd traean (32%) yn cael eu gweld drannoeth.

Adolygiad o Nyrsys Ardal Sleid 13

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Rheoli'r galw

Caiff y rhan fwyaf o atgyfeiriadau eu categoreiddio fel 'gwellhaol', megis rheoli clwyfau.[1]

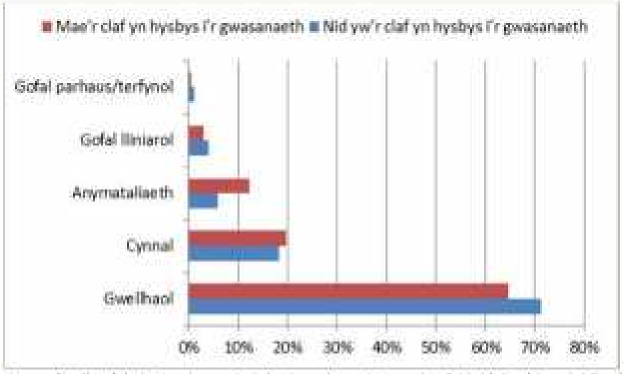

[1] Mae PARIS, y system cofnodi gofal electronig, yn rhoi dewis o chwe chategori gofal i ddefnyddwyr i ddisgrifio anghenion gofal claf yn y ffordd orau. Yn ogystal â'r pump categori a gyflwynir yn y siart uchod, ceir chweched categori ar gyfer 'adsefydlu'/gofal canolraddol. Adeg yr archwiliad, nid oedd unrhyw atgyfeiriad wedi'i gategoreiddio fel 'adsefydlu'/gofal canolraddol.

Adolygiad o Nyrsys Ardal Sleid 14

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Yr adnoddau sydd ar gael

b. Mae'r Bwrdd Iechyd wrthi'n ad-drefnu'r gwasanaeth nyrsys ardal er mwyn sicrhau bod ganddo'r nifer briodol o staff a sgiliau i ateb y galw.

- Mae nifer y staff o fewn y gwasanaeth nyrsys ardal sydd ar gael i gleifion cofrestredig yn cymharu'n nodweddiadol â chyfartaledd Cymru.
  - Ceir 2.7 aelod o staff cyfwerth ag amser cyflawn o fewn y gwasanaeth nyrsys ardal fesul 1,000 o gleifion cofrestredig 65 oed a throsodd yng Nghaerdydd a'r Fro o gymharu â 2.8 aelod o staff cyfwerth ag amser cyflawn yng Nghymru.
  - Mae timau nyrsys ardal y Bwrdd Iechyd hefyd yn darparu gofal nyrsio i'r cleifion hynny ag anghenion gofal iechyd parhaus sy'n cael gofal gartref.
- Bu cynnydd bach (4%) yn y gweithlu nyrsys ardal ers 2009.
- Mae'r cymysgedd graddau wedi newid yn ystod y pum mlynedd diwethaf gyda gostyngiadau mawr o ran nifer yr uwch aelodau o staff o fewn y gwasanaeth nyrsys ardal (B a 7), sy'n adlewyrchu gostyngiadau o ran nifer y timau nyrsys ardal dros y cyfnod hwnnw. Yn y cyfamser, mae nifer y nyrsys staff cymunedol yn cynyddu.

Adolygiad o Nyrsys Ardal — Sleid 15

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Yr adnoddau sydd ar gael

b. Parhad...

- Adeg ein harchwiliad, roedd amrywiadau sylweddol o ran cymysgedd y graddau ar draws timau o fewn ardaloedd a rhwng ardaloedd.
  - Mae cyfran (63%) y nyrsys staff cymunedol yn gymharol uchel yng Nghaerdydd a'r Fro o gymharu â byrddau iechyd eraill (58%) ond mae cyfran y gweithwyr cymorth gofal iechyd (14%) yn is na chyfartaledd Cymru (17%).
  - Mae'r Bwrdd Iechyd wedi nodi o ganlyniad i ailgysoni timau ag ardaloedd penodol fod cyfran aelodau staff Band 6 a 7 yn gymharol debyg ar draws timau ond bod cyfran aelodau staff Band 5 yn fwy amrywiol gan adlewyrchu demograffi lleol.
- Dengys gwariant ar gyflog ar gyfer staff parhaol sy'n rhan o'r gwasanaeth nyrsys ardal gynnydd bach (3%) yn ystod y pedair blynedd diwethaf. Cynyddodd costau ar gyfer staff dros dro, sef cyfran fach iawn o'r bil cyflogau cyffredinol.
  - Mae'r Bwrdd Iechyd wedi nodi bod costau cyflog ar gyfer staff dros dro wedi cynyddu er mwyn ymateb i swyddi gwag, achosion o absenoldeb oherwydd salwch a llwyth gwaith cynyddol.
- Adeg yr archwiliad, roedd y gyfradd swyddi gwag ar gyfer staff y gwasanaeth nyrsys ardal yn uwch na chyfartaledd Cymru.
  - Cyfradd swyddi gwag Caerdydd a'r Fro oedd 8% o gymharu â 5% ledled Cymru; roedd y gyfradd yn amrywio o 2% i 9%.

Adolygiad o Nyrsys Ardal — Sleid 16

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Yr adnoddau sydd ar gael

Mae nifer y staff o fewn y gwasanaeth nyrsys ardal sydd ar gael i gleifion cofrestredig 65 oed a throsodd yn cyfateb i gyfartaledd Cymru.

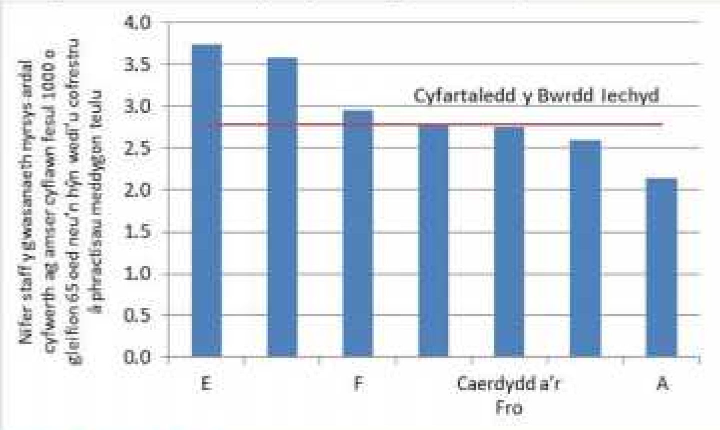

Adolygiad o Nyrsys Ardal

Sleid 17

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Yr adnoddau sydd ar gael

Mae nifer yr uwch aelodau o staff o fewn y gwasanaeth nyrsys ardal yn lleihau ond mae nifer y nyrsys staff cymunedol yn cynyddu[1]

Proffil graddau cyflog	2009	2013	Newid canrannol
Nyrs Ardal - Band 7	36.3	25.0	-31%
Nyrs Ardal - Band 6	10.0	10.0	0%
Nyrs staff cymunedol - Band 6	49.9	32.9	-34%
Nyrs staff cymunedol - Band 5	82.3	121.4	48%
Gweithiwr cymorth gofal iechyd - Band 3	33.6	31.5	-6%
Gweithiwr cymorth gofal iechyd - Band 2	5.12	5.6	9%
BILl Prifysgol Caerdydd a'r Fro	**217.2**	**226.4**	**4%**

[1] Adeg ein harchwiliad, roedd y Bwrdd Iechyd wrthi'n datblygu ei gynigion ar gyfer cysoni timau ag ardaloedd penodol, a fyddai'n lleihau nifer y staff ar Fandiau 6 a 7 o fewn y gwasanaeth nyrsys ardal ymhellach. Mae'r Bwrdd Iechyd wedi nodi bod nifer y staff ar y graddau cyflog hyn wedi lleihau.

Adolygiad o Nyrsys Ardal

Sleid 18

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Yr adnoddau sydd ar gael

Mae cyfran y nyrsys staff cymunedol yn gymharol uchel yng Nghaerdydd a'r Fro o gymharu â byrddau iechyd eraill.

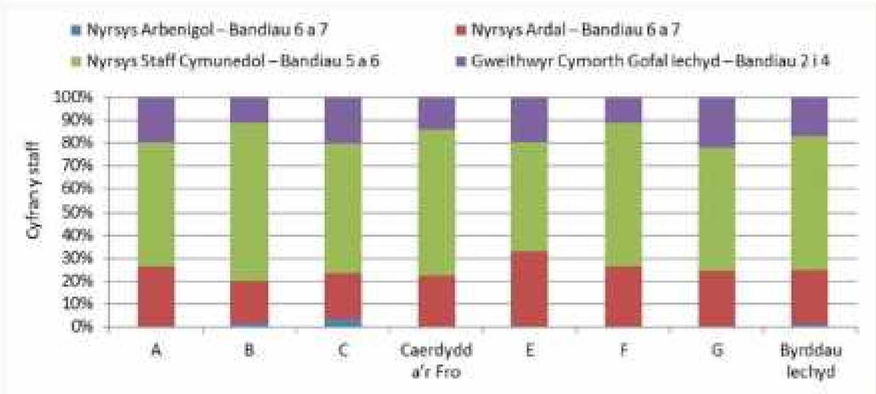

Adolygiad o Nyrsys Ardal

Sleid 19

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Yr adnoddau sydd ar gael

Adeg yr archwiliad, roedd amrywiadau sylweddol o ran cymysgedd y graddau ar draws timau o fewn ardaloedd a rhwng ardaloedd.

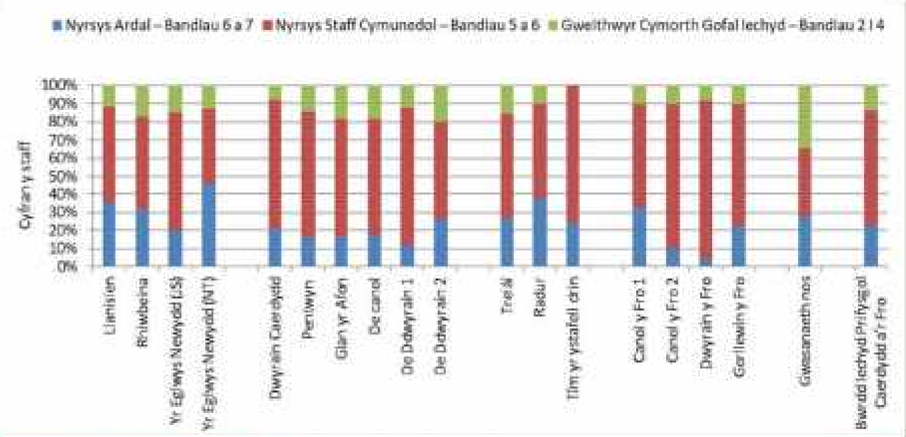

Adolygiad o Nyrsys Ardal

Sleid 20

Sicrhau bod staff yn meddu ar y sgiliau i ddarparu gwasanaethau

c. Mae'r Bwrdd Iechyd yn ymrwymedig i sicrhau bod staff yn meddu ar y sgiliau priodol i ateb y galw ond mae angen gwella cydymffurfiaeth ag anghenion hyfforddiant statudol a gorfodol.

- Caiff anghenion hyfforddiant a diffygion o ran sgiliau eu nodi bob blwyddyn.
- Mae'r rhan fwyaf o staff (88 y cant) wedi cael arfarniad perfformiad ac adolygiad datblygu o fewn y 12 mis diwethaf a chaiff cydymffurfiaeth ei monitro'n rheolaidd ar lefel ardal ar ar lefel y Bwrdd.
  - Er mwyn helpu i wella cydymffurfiaeth, mae'r gwasanaeth nyrsys ardal yn symud tuag at ddull gweithredu lle y caiff amcanion tîm eu pennu a'u harfarnu ac y caiff anghenion datblygu unigol eu nodi ar sail un-i-un.
- Mae'r Bwrdd Iechyd yn gweithio i sicrhau bod staff y gwasanaeth nyrsys ardal wedi'u hyfforddi'n briodol i weithio yn y gymuned:
  - Gan weithio gyda darparwyr addysg lleol, mae'r Bwrdd Iechyd wedi helpu staff i gwblhau modiwl cymunedol sy'n gysylltiedig â chwrs gradd mewn ymarfer clinigol cymunedol. Mae'r Bwrdd Iechyd wedi nodi bod dwy ran o dair o'r gweithlu nyrsys ardal wedi cwblhau'r modiwl dysgu hwn. O ganlyniad, mae gan y Bwrdd Iechyd y gyfran isaf (22 y cant) o nyrsys cofrestredig sy'n meddu ar y cymhwyster ymarferydd arbenigol mewn nyrsio ardal o gymharu â byrddau iechyd eraill.

Adolygiad o Nyrsys Ardal — Sleid 21

Sicrhau bod staff yn meddu ar y sgiliau i ddarparu gwasanaethau

c. Parhad

- Mae cydymffurfiaeth â hyfforddiant statudol a gorfodol yn wael iawn ac yn cyflwyno risgiau corfforaethol a gweithredol.
  - Mae atal a rheoli heintiau mewn lleoliadau cymunedol yn un o flaenoriaethau Bwrdd Clinigol PCIC ond mae cydymffurfiaeth ag atal a rheoli heintiau ar lefel o 8% ar hyn o bryd. Mae'r Bwrdd Iechyd yn adolygu ei system nyrsys cyswllt yn dilyn y gwaith diweddar i ailgysoni timau er mwyn sicrhau bod nyrs gyswllt yn cysylltu â'r tîm atal ac yn rheoli heintiau.
  - Roedd y rhesymau a nodwyd dros gydymffurfiaeth wael yn cynnwys mynediad cyfyngedig i gyfrifiaduron i gwblhau'r modiwlau e-ddysgu yn y gwaith yn ogystal â phroblemau gyda'r modiwlau e-ddysgu unwaith y bydd staff ar-lein. Er mwyn ymdrin â'r materion hyn, mae'r Bwrdd Iechyd wedi cyflwyno diwrnod hyfforddiant statudol a gorfodol undydd wedi'i hwyluso lle y gall staff ddefnyddio cyfrifiaduron yn y gwaith a lle mae cymorth ar gael os bydd problemau gyda'r systemau TG.

Adolygiad o Nyrsys Ardal — Sleid 22

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Sicrhau bod staff yn meddu ar y sgiliau i ddarparu gwasanaethau

c. Parhad

- Mae gan staff fynediad i amser gwarchodedig â thâl ar gyfer datblygiad proffesiynol parhaus ond nododd rhai timau nad oeddent 'erioed' wedi cael mynediad.
- Yn nodweddiadol, o'r dystiolaeth a gasglwyd fel rhan o'r archwiliad, mae staff y gwasanaeth nyrsys ardal yn defnyddio'r sgiliau y maent wedi cael hyfforddiant ar eu cyfer.
  - Os nad yw'r sgiliau yn cael eu harfer, gallai hyn adlewyrchu natur anghenion gofal y cleifion sy'n rhan o'r llwyth achosion ar y pryd.
- Mae'r Bwrdd Iechyd yn annog staff nyrsio i ymarfer goruchwyliaeth glinigol ond nid yw'n cael ei ymarfer yn ffurfiol. Yn lle hynny, o ganlyniad i gyflwyno sesiwn trosglwyddo dyddiol rhwng timau a sesiynau arsylwi uniongyrchol ar gyfer ymarfer clinigol, ceir cyfleoedd i rannu ymarfer clinigol a myfyrio arno, yn ogystal â chyfleoedd i drafod anghenion cleifion unigol:
  - Yn dilyn methiannau llywodraethu gan sefydliadau eraill sy'n rhan o'r GIG, cyflwynodd y Bwrdd Iechyd y cysyniad o 'arsylwadau gofal' er mwyn asesu ymarfer clinigol staff unigol sy'n gweithio yn y gymuned.

Adolygiad o Nyrsys Ardal — Sleid 23

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Sicrhau bod staff yn meddu ar y sgiliau i ddarparu gwasanaethau

Mae cydymffurfiaeth â hyfforddiant statudol a gorfodol yn wael iawn.

Hyfforddiant statudol a gorfodol	Cyfran staff y gwasanaeth nyrsys ardal sy'n cydymffurfio â hyfforddiant
Dadebru	50%
Symud a thrin	50%
Diogelwch tân	16%
Diogelwch iechyd a lles	8%
Atal a rheoli haint	8%
Cydraddoldeb, amrywiaeth, hawliau dynol	8%
Diogelu oedolion	6%
Diogelu plant	0.7%
Trais ac ymddygiad ymosodol	Ddim yn hysbys
Llywodraethu gwybodaeth	Ddim yn hysbys

Adolygiad o Nyrsys Ardal — Sleid 24

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Sicrhau bod staff yn meddu ar y sgiliau i ddarparu gwasanaethau

Ar y cyfan, mae staff cofrestredig y gwasanaeth nyrsys ardal yn defnyddio'r sgiliau y maent wedi cael hyfforddiant ar eu cyfer; lle nad yw aelodau o staff yn defnyddio'r sgiliau hyn, gall adlewyrchu anghenion cleifion adeg yr archwiliad.

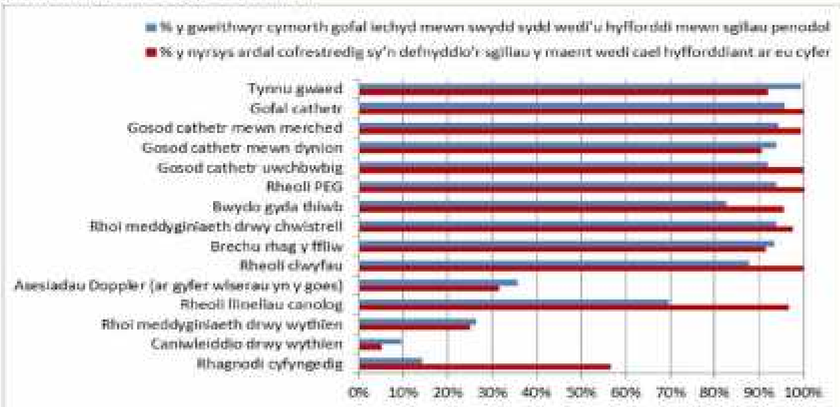

Yn ddelfrydol, byddai'r bar coch ar 100% pe byddai'r staff yn defnyddio'r sgiliau y maent wedi cael hyfforddiant ar eu cyfer.

Adolygiad o Nyrsys Ardal

Sleid 25

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Sicrhau bod staff yn meddu ar y sgiliau i ddarparu gwasanaethau

Nid yw pob gweithiwr cymorth gofal iechyd yn defnyddio'r sgiliau y maent wedi cael hyfforddiant ar eu cyfer ac eithrio gofalu am glwyfau, a all adlewyrchu anghenion cleifion adeg yr archwiliad.

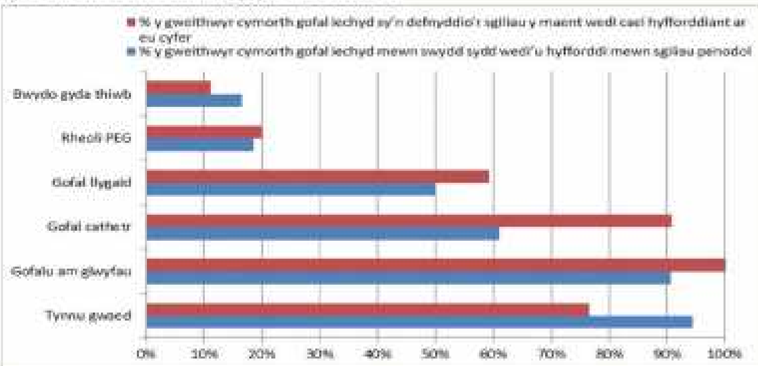

Yn ddelfrydol, byddai'r bar coch ar 100% pe byddai'r staff yn defnyddio'r sgiliau y maent wedi cael hyfforddiant ar eu cyfer.

Adolygiad o Nyrsys Ardal

Sleid 26

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Defnydd effeithiol

Nid yw'n glir p'un a gaiff staff eu defnyddio'n effeithiol gan nad oes canllawiau cenedlaethol ar lefelau staffio cymunedol nac adnoddau i fesur dibyniaeth cleifion.

Adolygiad o Nyrsys Ardal — Sleid 27

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Defnydd effeithiol

a. **Ceir amrywiad annisgwyl yn y ffordd y mae timau nyrsys ardal yn treulio eu hamser ac mae'r Bwrdd Iechyd yn gweithio i gynyddu'r amser a gaiff ei dreulio gyda chleifion.**
   - Mae'r Bwrdd Iechyd yn gweithio i gynyddu'r amser a gaiff ei dreulio gyda chleifion ac mae cyfran yr amser a dreulir gan staff ar ofal cleifion uniongyrchol fymryn yn is na chyfartaledd Cymru:
     - Canfu'r archwiliad bod staff yn treulio 42% o'u hamser ar ofal cleifion uniongyrchol. Yn ôl y Bwrdd Iechyd, mae hyn yn gynnydd o gymharu â'r llynedd.
     - Un rheswm dros gysoni timau â rhwydweithiau ardal yw cynyddu'r amser a gaiff ei dreulio gyda chleifion, y mae'r Bwrdd Iechyd yn awyddus i'w gynyddu i 50%.
   - Mae cyfran yr amser a dreulir ar ofal cleifion uniongyrchol yn nodweddiadol yn debyg i gyfartaledd Cymru.
   - Ceir gwahaniaethau yng nghyfran yr amser a dreulir ar ofal cleifion uniongyrchol ac yn ymgymryd â gweithgarwch nad yw'n gysylltiedig â chleifion rhwng timau.
   - Mae amser teithio mewn perthynas ag ymweliadau â chleifion yn cyfrif am lai nag un rhan o bump (18%) o'r gweithgarwch sy'n gysylltiedig â chleifion gydag amrywiadau bach yn yr amser teithio cyfartalog fesul cyswllt â chlaf.
     - Ledled Cymru, roedd yr amser teithio ar gyfer ymweliadau â chleifion yn cyfrif am 18% o'r gweithgarwch sy'n gysylltiedig â chleifion, gan amrywio o 17% i 22%.
     - Mae'r Bwrdd Iechyd wedi nodi bod amser teithio wedi lleihau ers y llynedd.

Adolygiad o Nyrsys Ardal — Sleid 28

Defnydd effeithiol

a. Parhad

- Mae cyfran yr amser a dreulir gan staff gyda chleifion yn amrywio rhwng graddau ac o fewn graddau, er yr ymddengys fod sail resymegol glir dros yr amrywiad hwn.
  - Roedd yr amser ar ofal cleifion uniongyrchol yn lleihau wrth i lefel y graddau godi, ac roedd amser ar weithgarwch nad yw'n gysylltiedig â chleifion yn cynyddu.
  - Mae gwahaniaethau mawr yn y ffordd y mae arweinwyr tîm a deiliaid llwyth achosion yn treulio eu hamser.
- Mae'r cymysgedd o ran graddau yn gyffredinol gyson drwy gydol yr wythnos.

Adolygiad o Nyrsys Ardal — Sleid 29

Defnydd effeithiol

Mae gofal cleifion uniongyrchol yn cyfrif am 42% o amser staff o gymharu â 44% i Gymru.

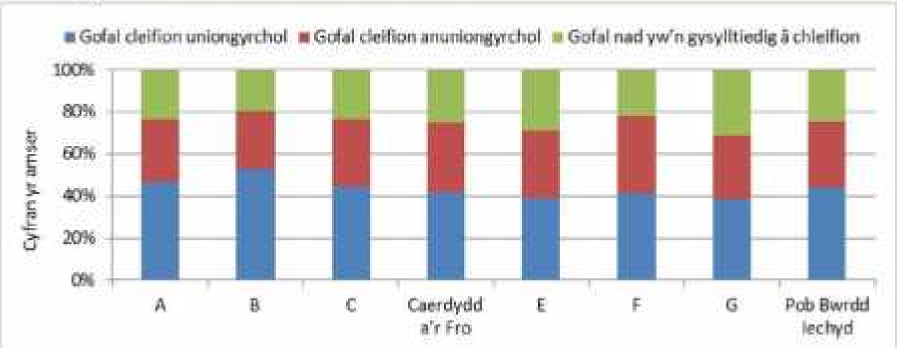

Mae gofal cleifion uniongyrchol yn cynnwys cyswllt wyneb-yn-wyneb neu gyswllt dros y ffôn â chlaf; Mae gofal cleifion anuniongyrchol yn ymwneud â nodiadau cleifion, cyswllt ag asiantaethau eraill, teithio sy'n gysylltiedig ag ymweld â'r claf; Mae gofal nad yw'n gysylltiedig â'r claf yn cynnwys yr holl weithgarwch arall e.e. rheoli tîm, addysgu a dysgu, gwaith gweinyddol a rheolaeth broffesiynol a chlinigol.

Adolygiad o Nyrsys Ardal — Sleid 30

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Defnydd effeithiol

Mae rhai timau yn treulio cyfran uwch o'u hamser gyda'u cleifion tra bod eraill yn treulio mwy o amser ar weithgareddau gofal nad ydynt yn gysylltiedig â'r claf.

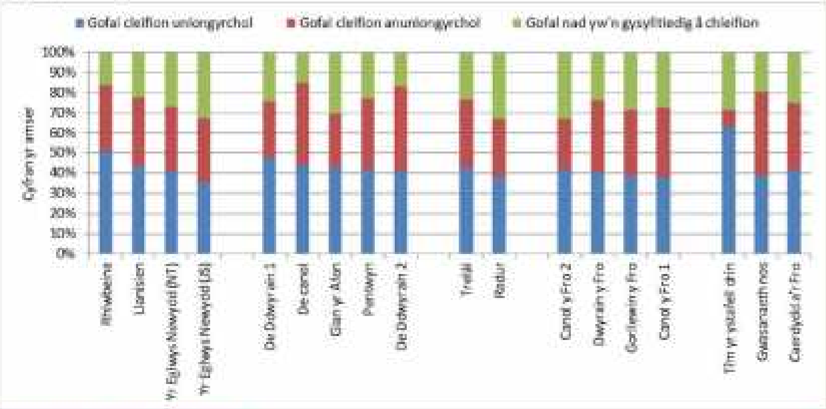

Adolygiad o Nyrsys Ardal

Sleid 31

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Defnydd effeithiol

Ceir amrywiadau bach rhwng timau nyrsys ardal o ran yr amser teithio cyfartalog fesul cyswllt â chlaf.

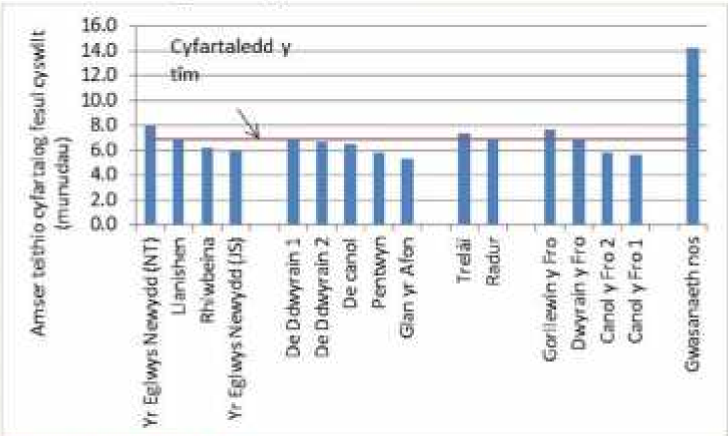

Adolygiad o Nyrsys Ardal

Sleid 32

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Defnydd effeithiol

Mae cyfran yr amser a dreulir gyda chleifion yn lleihau wrth i lefel y graddau godi.

Bandiau Cyflog	Cyfran yr amser a dreulir ar:		
	Gofal cleifion uniongyrchol	Gofal cleifion anuniongyrchol	Gofal nad yw'n gysylltiedig â chleifion
Bandiau 2 & 3	48%	31%	21%
Band 5	46%	33%	21%
Band 6	37%	37%	26%
Band 7	19%	32%	49%
Caerdydd a'r Fro	**42%**	**33%**	**25%**

Adolygiad o Nyrsys Ardal

Sleid 33

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Defnydd effeithiol

Yn ystod wythnos yr archwiliad, roedd gwahaniaethau mawr yn y ffordd roedd arweinwyr tîm a deiliaid llwyth achosion yn treulio eu hamser gyda chyfran yr amser a dreuliwyd ar ofal cleifion uniongyrchol yn amrywio o 1% i 70%.

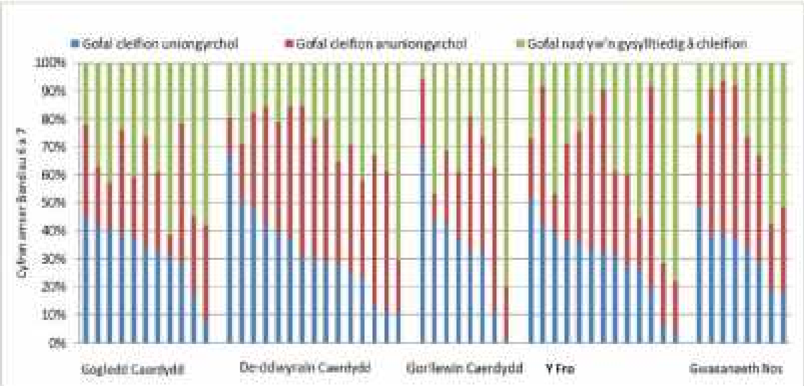

Adolygiad o Nyrsys Ardal

Sleid 34

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Defnydd effeithiol

Mae'r cymysgedd o ran graddau staff y gwasanaeth nyrsys ardal a ddefnyddir drwy gydol yr wythnos yn gyffredinol gyson.

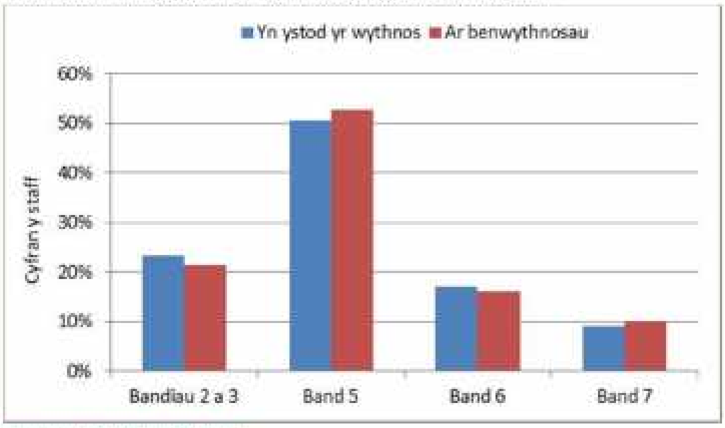

Adolygiad o Nyrsys Ardal

Sleid 35

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Cyfateb adnoddau i'r llwyth achosion

b. Nid yw'r aelodau o staff wedi'u dosbarthu'n gyson ar draws llwythi achosion ac nid yw'r adnoddau o reidrwydd yn diwallu anghenion y llwyth achos.

- Adeg yr archwiliad, roedd llwythi gwaith, wedi'u mesur yn ôl nifer y cleifion fesul nyrs ardal, yn amrywio'n ddeublyg rhwng timau nyrsys ardal. Nid yw'n glir p'un a yw'r amrywiad yn ymwneud â dibyniaeth cleifion ond gall newidiadau diweddar i strwythurau timau leihau'r amrywiad hwn.
- Cynhaliodd staff y gwasanaeth nyrsys ardal bron i 7,000 o ymweliadau neu gysylltiadau â chleifion yn ystod wythnos yr archwiliad gyda rhywfaint o amrywiad rhwng timau o ran nifer y cleifion yr ymwelwyd â hwy a'r amser a gymerwyd i'w trin.
  - Ar gyfartaledd, cynhaliodd y timau 43 o gysylltiadau fesul aelod o staff cyfwerth ag amser cyflawn ond roedd hyn yn amrywio o 34 fesul aelod o staff cyfwerth ag amser cyflawn i 51 fesul aelod o staff cyfwerth ag amser cyflawn a hyd cyfartalog pob cysylltiad oedd 21.9 munud fesul tîm gan amrywio o 18.9 i 28.3 munud fesul tîm.
  - Gall yr amrywiadau hyn adlewyrchu gwahaniaethau rhwng timau o ran dibyniaeth cleifion (e.e. anghenion gofal cymhleth y mae angen mwy o amser ar eu cyfer), ymyriadau gofal byr neu leoliad y gofal (e.e. clinigau lle y caiff mwy o gleifion eu gweld).
- Mae rhai aelodau o staff yn gweithio mwy na'r oriau a nodir yn eu contract.
  - Roedd bron i hanner (47%) staff y gwasanaeth nyrsys ardal yn gweithio mwy na'r oriau a nodwyd yn eu contract. Gweithiai staff, ac eithrio staff banc, rhwng ychydig funudau ac 16 awr y tu hwnt i'r oriau a nodwyd yn eu contract yn ystod yr archwiliad.
  - Yr oriau gormodol canolrif a weithiwyd oedd 2.5, sy'n cyfateb i 6.9 aelod ychwanegol o staff cyfwerth ag amser cyflawn.

Adolygiad o Nyrsys Ardal

Sleid 36

Cyfateb adnoddau

Mae llwythi gwaith, wedi'u mesur yn ôl nifer y cleifion fesul aelod o staff cyfwerth ag amser cyflawn, yn amrywio'n ddeublyg rhwng timau nyrsys ardal.

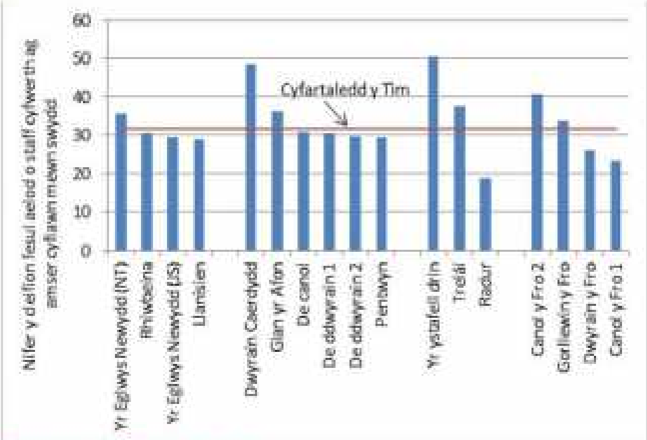

Adolygiad o Nyrsys Ardal

Sleid 37

Rheoli llwyth achosion lleol

c. Mae trefniadau ar waith i sicrhau y caiff llwythi achosion eu rheoli'n effeithiol ac ymddengys eu bod yn gweithio'n dda.

- Yn gyffredinol, ni chaiff llwythi achosion byth eu cau ond mae gweithdrefnau uwchgyfeirio clir ar waith er mwyn rheoli pwysau cynyddol ar gapasiti.
- Gallai nifer yr ymweliadau â chleifion mewn unrhyw ddiwrnod penodol fod yn ddiderfyn.
- Mae rhai timau yn gofalu am gleifion sydd wedi'u cofrestru â phractisau meddygon teulu y tu allan i ffiniau'r Bwrdd Iechyd ond mae'r gwasanaeth nyrsys ardal wedi gweithio gyda gwasanaethau cyfagos i gytuno ar bwy sy'n gyfrifol am ofalu am y cleifion hyn gyda'r risgiau gweddilliol yn cael eu cofnodi ar gofrestrau risg ardal.
- Mae trefniadau ar waith gan y Bwrdd Iechyd i alluogi timau nyrsys ardal i helpu practisau meddygon teulu i ddarparu gwasanaethau estynedig i gleifion sy'n gaeth i'w cartrefi sy'n cael therapi gwrthgeulo.
- Nid oes adnodd dibyniaeth cleifion safonol yn cael ei ddefnyddio ac mae'r Bwrdd Iechyd yn aros i adnodd cenedlaethol sydd wrthi'n cael ei ddatblygu ar hyn o bryd gael ei gyflwyno.
  - Fodd bynnag, gall nyrsys sy'n arwain ardaloedd penodol ddefnyddio system PARIS i fonitro'r amser a dreulir gyda chleifion a lle bo angen, symud staff er mwyn ymateb i bwysau llwyth gwaith ar draws y gwasanaeth.

Adolygiad o Nyrsys Ardal

Sleid 38

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Rheoli llwyth achosion lleol

C. Parhad

- Caiff achosion a gaiff eu rhyddhau o'r llwyth achosion eu monitro'n rheolaidd fel rhan o'r dangosfwrdd ardal ond mae nifer fach o gleifion yn parhau i fod yn rhan o'r llwyth achosion am gyfnod hir gyda rhai cleifion yn cael ymweliadau anfynych.
  - Mae nyrsys arweiniol yn monitro nifer y cleifion ar y llwyth achosion yn rheolaidd ac maent yn hyderus bod 95% o gleifion wedi cael eu gweld o fewn y chwe mis diwethaf. Canfu ein harchwiliad bod 98% o gleifion wedi cael eu gweld o fewn y chwe mis diwethaf.
- Mae'r gwasanaeth nyrsys ardal yn anelu at ddarparu gofal i gleifion sy'n gaeth i'w cartref ond mae'n anodd penderfynu faint o gleifion sy'n wirioneddol gaeth i'w cartref.

Adolygiad o Nyrsys Ardal — Sleid 39

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Rheoli llwyth achosion lleol

Proffil llwyth achosion (i)

Adeg ein harchwiliad, roedd 6,023 o gleifion 'gweithredol'[1] yn rhan o'r 17 o lwythi achosion, gan gynnwys tîm yr ystafell drin.

- Roedd pedair rhan o bump (81%) o gleifion yn 65 oed a throsodd; mae 37% yn 85 oed neu'n hŷn.
- Dim ond cyfran fach (8%) o gleifion oedd ag anghenion nyrsio y tu allan i oriau craidd.
- Roedd y rhan fwyaf (91%) o gleifion yn cael ymweliad un person yn eu cartref eu hunain.
- Roedd traean (32%) o gleifion wedi bod ar y llwyth achosion ers blwyddyn neu fwy; mewn byrddau iechyd eraill, roedd y ffigur hwn yn amrywio o 27% i 55%.
  - Roedd y rhan fwyaf o'r cleifion hirdymor hyn yn cael triniaeth o fewn y categori triniaeth cynnal neu anymataliaeth. Mae'r Bwrdd Iechyd wedi nodi ei fod yn rhoi trefniadau newydd ar waith i gleifion â phroblemau ymataliaeth parhaus neu y mae angen gofal cathetr arnynt er mwyn sicrhau bod y cleifion hyn yn cael gofal amserol pan fydd wedi'i drefnu hyd yn oed os na fydd cysylltiad aml â'r gwasanaeth.
- Roedd mwy na thri chwarter (77%) o gleifion wedi cael ymweliad o fewn y deufis diwethaf ond roedd mwy na blwyddyn ers ymweliad diwethaf cyfran fach iawn ohonynt (3%), sy'n bwrw amheuon o ran p'un a ddylai'r cleifion hyn fod yn rhan o'r llwyth achosion o hyd.
- Mae'r rhan fwyaf (87%) o gleifion yn cael gofal yn eu cartref eu hunain (gan gynnwys cartrefi gofal preswyl) gyda 4% o gleifion yn cael gofal mewn clinig neu ganolfan iechyd.
  - Canfu'r ymarfer dyddiaduron hefyd fod 5% o'r cysylltiadau â chleifion yn cael eu cynnal dros y ffôn.

[1] Mae'r rhain yn gleifion sydd wedi dod i gysylltiad uniongyrchol (wyneb-yn-wyneb) neu anuniongyrchol (e.e. dros y ffôn) gyda'r tîm nyrsys ardal yn ystod y chwe mis cyn yr adolygiad ac y bwriadwyd ymweld â hwy eto (h.y. nododd PARIS fod y cofnod gofal ar agor o hyd).

Adolygiad o Nyrsys Ardal — Sleid 40

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Rheoli llwyth achosion lleol

Proffil llwyth achosion (ii)

- Nid yw'n glir faint o gleifion sy'n wirioneddol 'gaeth i'w cartref'.
  - At ddibenion yr archwiliad, diffiniwyd cleifion sy'n gaeth i'w cartref fel 'yr unigolion hynny y byddai eu cyflwr meddygol a/neu seicolegol yn gwaethygu pe byddent yn gadael amgylchedd eu cartref.
  - Ni chofnodwyd data o ran p'un a oedd cleifion yn gallu dod i weld nyrs y practis neu ddod i'r ystafell drin fel mater o drefn ar y cofnod gofal electronig adeg atgyfeirio.
  - Weithiau, nid oedd cleifion gartref pan fyddai'r tîm yn ymweld. Canfu'r ymarfer dyddiaduron fod y teithiau 'gwastraffus' hyn yn cyfrif am 5% o'r holl gysylltiadau â chleifion (gan amrywio o 2% i 10% ar draws y timau). Roedd llai na 0.5% o amser staff yn cael ei dreulio ar y teithiau gwastraffus hyn gan ddod i gyfanswm o ychydig dros 36 awr yn ystod yr archwiliad. Dylid ystyried p'un a ellid trin rhai o'r cleifion hyn yn briodol rywle arall, yn ogystal â darparu amser i gleifion eraill.
  - Mae'r Bwrdd Iechyd wedi nodi ei fod yn gweithio gyda rhanddeiliaid a chleifion i roi cyhoeddusrwydd i'r angen i drin cleifion yn y lleoliad gofal mwyaf priodol, a all olygu eu trin mewn clinig neu feddygfa.
- Roedd llawer o gleifion yn derbyn gwasanaethau gofal iechyd lluosog yn y gymuned.
  - Roedd bron i dair rhan o bump (58%) o gleifion ar lwyth achosion y nyrsys ardal yn cael gofal neu wedi cael gofal gan wasanaethau gofal iechyd cymunedol eraill, nyrsys arbenigol eraill neu weithwyr gofal iechyd proffesiynol eraill. Y gwasanaethau a gofnodwyd amlaf oedd: timau adnoddau cymunedol, podiatreg, gwasanaethau iechyd meddwl ar gyfer pobl hŷn, ffisiotherapi a therapi galwedigaethol.

Adolygiad o Nyrsys Ardal — Sleid 41

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Trefniadau gyfer monitro a gwella gwasanaethau

Caiff perfformiad ei fonitro'n rheolaidd a chyflwynir adroddiadau ar y perfformiad hwnnw ond prin yw'r wybodaeth am brofiad cleifion.

Adolygiad o Nyrsys Ardal — Sleid 42

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Monitro perfformiad a chyflwyno adroddiadau arno

Mae gan y Bwrdd Iechyd systemau ar waith i fonitro performiad y gwasanaeth nyrsys ardal a chyflwyno adroddiadau ar y perfformiad hwnnw ond prin yw'r wybodaeth am brofiadau cleifion.

- Caerdydd a'r Fro yw'r unig fwrdd iechyd sy'n cyflwyno adroddiadau rheolaidd ar berfformiad ei wasanaeth nyrsys ardal gyda nifer o ddangosyddion perfformiad wedi'u cynnwys yn y dangosfwrdd ardal misol.
  - Caiff perfformiad ei adolygu gan dimau rheoli ardal a Bwrdd Clinigol PCIC.
- Mae'r system cofnodi gofal electronig yn darparu gwybodaeth i ategu gwaith cynllunio a monitro a chaiff y wybodaeth hon ei defnyddio'n weithredol.
- Mae'r systemau ar gyfer cofnodi profiad neu ganlyniadau cleifion yn ad hoc ar hyn o bryd gan ddibynnu ar fonitro cwynion a digwyddiadau ond mae timau yn gweithio i ddatblygu ffordd fwy cyson o gofnodi adborth. Yn y dyfodol, bydd canfyddiadau archwiliad 'Hanfodion Gofal', a gynhelir yn fuan ar gyfer pob gwasanaeth nyrsys ardal ledled Cymru, yn darparu rhywfaint o wybodaeth am brofiad cleifion.

Adolygiad o Nyrsys Ardal	Sleid 43

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Nodi a rhannu arfer da

b. Mae'r Bwrdd Iechyd yn chwarae rhan weithredol wrth ddatblygu gwasanaethau nyrsys ardal ledled Cymru ac mae'n ailfywiogi'r fforwm proffesiynol gan fod y newidiadau diweddar i strwythurau timau wedi'u cwblhau bellach.

- Mae uwch aelodau o staff nyrsio yn cyfrannu'n rheolaidd at fforymau Cymru gyfan sy'n ymwneud â'r gwasanaeth nyrsys ardal.
- Mae'r nyrsys arweiniol wrthi ar hyn o bryd yn adolygu'r fforwm proffesiynol yn dilyn y newidiadau diweddar i strwythurau timau er mwyn sicrhau bod systemau priodol ar waith i rannu materion proffesiynol ac arfer da.

Adolygiad o Nyrsys Ardal	Sleid 44

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Materion i ymdrin â hwy

Mae angen i'r Bwrdd Iechyd ymdrin â'r canlynol:

- manteisio ar y cyfle i ailwampio manyleb y gwasanaeth;
- defnyddio canfyddiadau'r archwiliad i sicrhau y caiff staff eu defnyddio mor effeithiol â phosibl ac fel llinell sylfaen y gellir monitro cynnydd tuag at gynyddu'r amser a dreulir gyda chleifion yn ei erbyn;
- cymharu llwythi gwaith rhwng timau gan fod y newidiadau i strwythurau timau wedi'u cwblhau bellach;
- defnyddio adnodd dibyniaeth Cymru gyfan pan fydd ar gael i gynnal adolygiad gwrthrychol o b'un a yw niferoedd y gweithlu a'u sgiliau yn diwallu anghenion y llwyth achosion;
- mynd i'r afael â chydymffurfiaeth wael â hyfforddiant statudol a gorfodol tra'n gwella'r systemau corfforaethol i goladu'r data hyn yn ganolog;
- cytuno ar systemau i gael adborth gan gleifion er mwyn llywio'r dangosfwrdd ardal; ac
- ystyried gwneud rhai o feysydd data PARIS yn feysydd gorfodol.

Adolygiad o Nyrsys Ardal

Sleid 45

Atodiad 3

Allwedd i'r timau a gwybodaeth am PARIS

Ardal	Enwau'r timau	Dynodyddion tîm PARIS
Y Fro	Dwyrain y Fro	Penarth a DP1
	Canol y Fro 2	Y Barri 3
	Canol y Fro 1	Y Barri 2
	Gorllewin y Fro	Gorllewin y Fro
De a Dwyrain	Dwyrain Caerdydd	Dwyrain 5 - Llanrhymni
	De ddwyrain 1	De canol 3 - Butetown/Grangetown
	De ddwyrain 2	De canol 2 - Y Sblot
	De canol	De Canol 5 - Y Rhath
	Glan yr Afon	Gorllewin 3 - Glan yr Afon
	Pentwyn	Dwyrain 1 - Pentwyn
Gorllewin Caerdydd	Trelái	Gorllewin 2 - Park View
	Radur	Gorllewin 5 - Radur
	Ystafell drin	Ystafell drin
Gogledd Caerdydd	Yr Eglwys Newydd (NT)	Gogledd 2
	Yr Eglwys Newydd (JS)	Gogledd 1
	Rhiwbeina	Gogledd 4
	Llanisien	Gogledd 6
Gwasanaeth nos	Y bwrdd iechyd cyfan	Gwasanaeth y tu allan i oriau

Wales Audit Office
24 Cathedral Road
Cardiff CF11 9LJ

Swyddfa Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd CF11 9LJ

Tel: 029 2032 0500
Fax: 029 2032 0600
Textphone: 029 2032 0660

Ffôn: 029 2032 0500
Ffacs: 029 2032 0600
Ffôn Testun: 029 2032 0660

E-mail: info@wao.gov.uk
Website: www.wao.gov.uk

E-bost: info@wao.gov.uk
Gwefan: www.wao.gov.uk